

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης

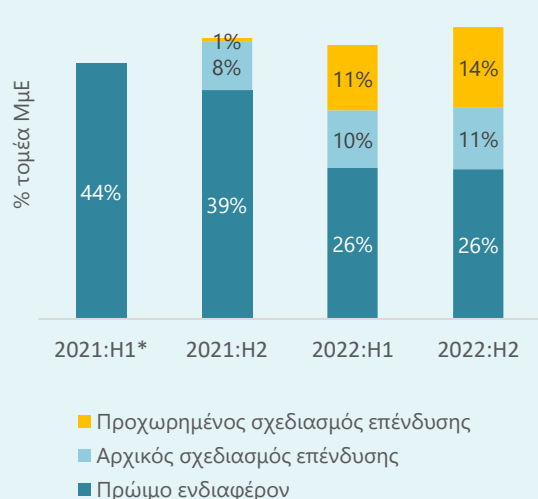
RECOVERY & RESILIENCE FACILITY

Οι ΜμΕ στο Ταμείο Ανάκαμψης

Β' Εξάμηνο 2022

Η επενδυτική ορμή των ΜμΕ διευρύνει τα περιθώρια απορρόφησης των προγραμμάτων χρηματοδότησης

Κινητοποίηση τομέα ΜμΕ [1][2]

*Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2021 δεν είχε ξεκινήσει ακόμα η κατάρτιση επενδυτικών σχεδίων.

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Κοντά στο 50% του τομέα δείχνει να εδραιώνεται το ποσοστό των ΜμΕ που εκφράζουν ενδιαφέρον για το Ταμείο Ανάκαμψης. Το στοιχείο που φαίνεται σταδιακά να αλλάζει είναι ότι το ενδιαφέρον ξεκινάει να γίνεται πιο ενεργό, καθώς το 14% των ΜμΕ δηλώνουν ότι έχουν συγκεκριμένα επενδυτικά σχέδια (από 1%, όταν ξεκινούσαν οι αιτήσεις, πριν περίπου ένα έτος).

Υψηλότερη κινητικότητα σημειώνεται στα μεγαλύτερα μεγέθη επιχειρήσεων, τόσο σε όρους επενδυτικής διάθεσης (58% των μεσαίων, έναντι 43% των πολύ μικρών) όσο και ετοιμότητας (με ενεργό ενδιαφέρον από 19% των μεσαίων, έναντι μόλις 6% των πολύ μικρών). Σε επίπεδο κλάδων θετικά ξεχωρίζει το εμπόριο, με 17% του τομέα να δηλώνει ότι έχει υπόψιν συγκεκριμένο επενδυτικό σχέδιο.

[1] Κινητοποιημένες ΜμΕ: ΜμΕ οι οποίες σκοπεύουν να κάνουν χρήση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης.

[2] Τα μεγέθη των επιχειρήσεων διακρίνονται βάσει του κύκλου εργασιών τους ως εξής (σε εκ. €): Πολύ μικρές (0 - 0,5), Μικρές (0,5-2,5) και Μεσαίες (2,5 - 10).

ΜμΕ με ενεργό ενδιαφέρον ανά κατηγορία επένδυσης

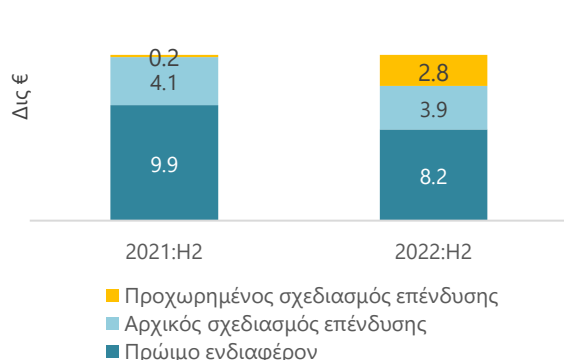
Εστιάζοντας στη σύνθεση του ενεργού ενδιαφέροντος ανά κατηγορία επενδύσεων, μεγαλύτερη πρόοδος παρατηρείται στις ψηφιακές επενδύσεις (7,5% των ΜμΕ δηλώνουν ότι έχουν σχηματοποιημένα σχέδια, από 0,4% ένα χρόνο πριν), που εν πολλοίς αφορούν τον κλάδο του εμπορίου.

Ακολουθούν επενδύσεις μεγέθυνσης και πράσινης μετάβασης (με ποσοστά της τάξης του 3-4% του τομέα), ενώ σχετικά χαμηλότερα παραμένουν οι λοιπές κατηγορίες (με μικρό ποσοστό επιχειρήσεων να έχει υπόψιν σχετικά σχέδια).

*Το ποσοστό των ΜμΕ με ενεργό ενδιαφέρον αθροίζει σε ποσοστό μεγαλύτερο του 14% καθώς υπάρχουν ΜμΕ με σχέδια που εμπίπτουν σε περισσότερες από μία κατηγορίες

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Επενδυτικά σχέδια των ΜμΕ [3]

[3] Εκτίμηση βάσει κύκλου εργασιών ΜμΕ και μέσου ύψους επένδυσης ως ποσοστό του κύκλου εργασιών.

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Βάσει της έρευνας της ΕΤΕ, το σύνολο των έτοιμων επενδυτικών σχεδίων που οι ΜμΕ στοχεύουν να προωθήσουν προς χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης αγγίζει τα €2,8 δις (από €0,2 δις πριν ένα χρόνο). Υψηλότερα επίπεδα επενδυτικών σχεδίων εντοπίζονται στον κλάδο κατασκευών, αντιστοιχώντας περίπου στο 30% των πωλήσεων (έναντι περίπου 20% στους λοιπούς κλάδους).

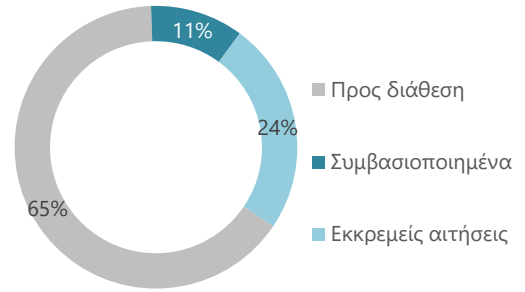
Σημειώνεται ότι παρά τη συγκυρία έντονων προκλήσεων, το συνολικό δυνητικό ενδιαφέρον για επενδύσεις (με χρήση χρηματοδοτικών προγραμμάτων όπως το Ταμείο Ανάκαμψης) παραμένει σχετικά σταθερό (στα €15 δις).

Πορεία απορρόφησης Ταμείου Ανάκαμψης^[1]

Ενώ είναι σημαντικό ότι υπάρχει σταθερό ενδιαφέρον από τις ΜμΕ για χρήση του Ταμείου Ανάκαμψης, αναγκαία είναι η ταχύτερη κινητοποίηση προκειμένου να αυξηθεί η πιθανότητα αξιοποίησης των διαθέσιμων πόρων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι:

- Ενώ τα υποβληθέντα σχέδια για τους δανειακούς πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης έχει σχεδόν καλύψει το 1/3 του συνόλου των πόρων^[1] (με 11% να είναι ήδη συμβασιοποιημένα) μόνο το 1/5 από τις ΜμΕ που δυνητικά ενδιαφέρονται έχει προχωρήσει στην κατάρτιση συγκεκριμένου σχεδίου.
- Διαφαίνεται κάποια πολυπλοκότητα του προγράμματος, καθώς τα 4/5 των υποβληθέντων σχεδίων αφορούν επιχειρήσεις με πωλήσεις υψηλότερες των €50 εκατ.

Επενδύσεις μέσω δανειακών πόρων Ταμείου Ανάκαμψης: €30 δις

[1] στοιχεία για το δανειακό σκέλος του προγράμματος: Υποβληθέντα σχέδια ύψους €10,5 δις, από εκτιμώμενο σύνολο της τάξης των €30 δις για την περίοδο 2021-2027

Πηγή: Υπ. Οικονομικών/Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης (Ιανουάριος 2023)

Επίδραση συγκυρίας στην ταχύτητα υλοποίησης επενδύσεων

Πέρα από την εν γένει πολυπλοκότητα του προγράμματος, η τρέχουσα συγκυρία αβεβαιότητας δρα επιπλέον ως τροχοπέδη για τις ΜμΕ. Ειδικότερα, το 1/2 του τομέα με επενδυτικές βλέψεις δηλώνει ότι το υψηλό κόστος ενέργειας οδηγεί σε καθυστέρηση υλοποίησης των σχεδίων τους. Σημειώνεται ότι σχετικά υψηλότερη επίδραση εντοπίζεται στους ενεργοβόρους και εντάσεως κεφαλαίου κλάδους της βιομηχανίας και των κατασκευών.

Στον αντίποδα, ενδιαφέρον είναι ότι η ίδια συγκυρία έχει λειτουργήσει ως επιταχυντής σχεδίων για το 15% του τομέα ΜμΕ. Αξίζει να σημειωθεί ότι η θετική αυτή επίδραση είναι διπλάσια για επιχειρήσεις με σχέδιο ένταξης στο Ταμείο Ανάκαμψης συγκριτικά με εκείνες που επενδύουν εκτός Ταμείου.

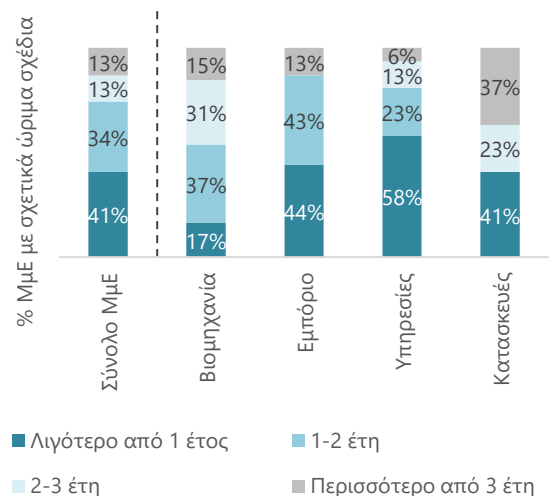

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης επενδύσεων

Παρά τις όποιες καθυστερήσεις, το 41% των ΜμΕ με σχηματοποιημένα επενδυτικά σχέδια δηλώνει ότι αναμένει να έχουν ολοκληρωθεί εντός του 2023 και συνεπώς φέτος αναμένεται να γίνει ορατή η πρώτη αναπτυξιακή ώθηση από το Ταμείο Ανάκαμψης.

Ο χρονικός ορίζοντας ολοκλήρωσης των επενδύσεων διαφέρει ανά κλάδο, με τις υπηρεσίες να κινούνται πιο γρήγορα (58% των ώριμων επενδυτικών σχεδίων εκτιμάται να έχουν υλοποιηθεί εντός του έτους) και τη βιομηχανία να κινείται πιο αργά (μόλις 17% των ώριμων επενδυτικών σχεδίων θα έχουν υλοποιηθεί εντός του έτους), γεγονός συμβατό με τη φύση των επενδυτικών αναγκών κάθε κλάδου.

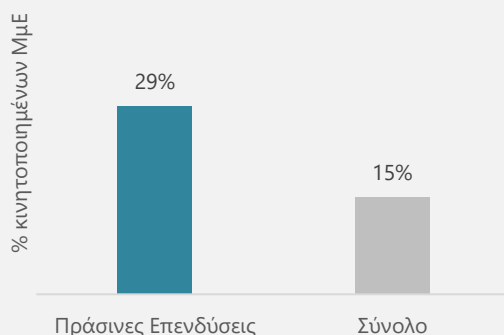
Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Ειδικό θέμα: Οι πράσινες επενδύσεις ως απάντηση στο ενεργειακό κόστος

Επίσπευση επενδύσεων λόγω ενεργειακού κόστους

Με τα σύννεφα της γεωστρατηγικής αβεβαιότητας να παραμένουν ορατά, το 1/3 των ΜμΕ με ενδιαφέρον για πράσινες επενδύσεις, τις επισπεύδει προκειμένου να μετριάσει τις επιπτώσεις του αυξανόμενου ενεργειακού κόστους και να θωρακιστεί από αντίστοιχες κρίσεις στο μέλλον.

Είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί ότι η επιταχυντική αυτή επίδραση της συγκυρίας στην υλοποίηση πράσινων επενδύσεων είναι διπλάσιας δυναμικής έναντι της επίσπευσης που παρατηρείται σε άλλους τύπους επενδυτικών σχεδίων.

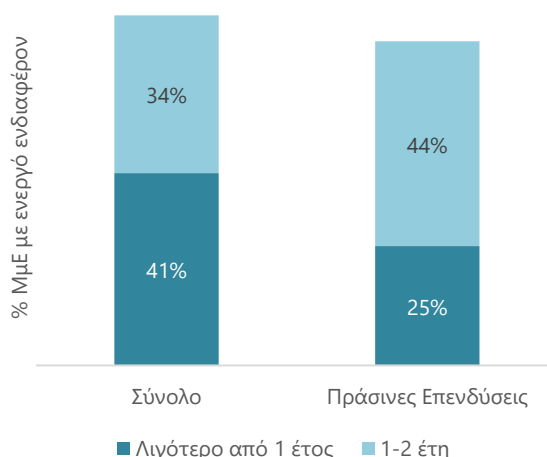
Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Χρηματοδοτικές προτιμήσεις ΜμΕ

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Αναμενόμενη ολοκλήρωση πράσινων επενδύσεων

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Ενδεικτικό της ζήτησης των ΜμΕ για χρηματοδοτικά εργαλεία πράσινων επενδύσεων είναι το γεγονός πως είναι πρόθυμες σε μεγαλύτερο βαθμό να συμπεριλάβουν δανειακά κεφάλαια στη χρηματοδοτική στρατηγική τους για πράσινες επενδύσεις, παρά να περιμένουν σχετικά προγράμματα επιδοτήσεων (π.χ. Εξοικονομώ επιχειρώντας, ΕΣΠΑ κ.α.).

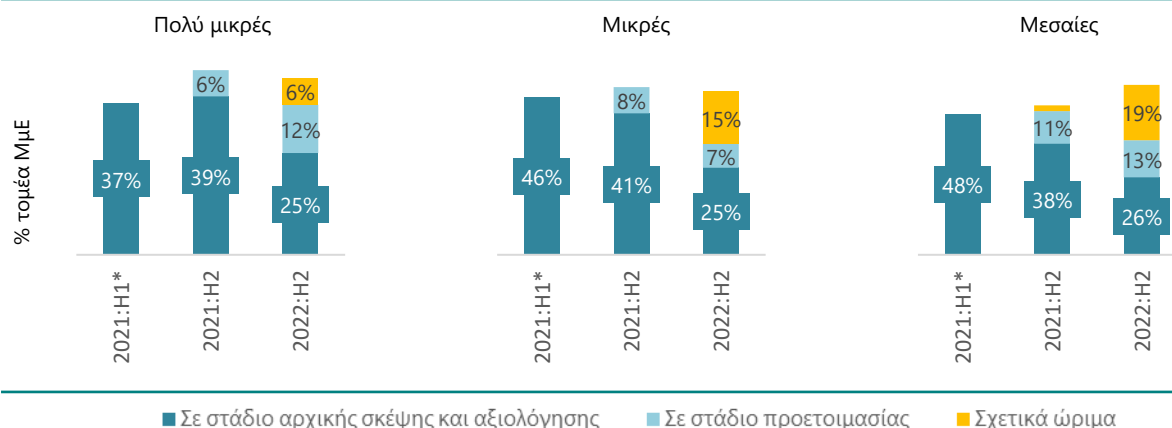
Πιο συγκεκριμένα το 68% των ΜμΕ που σκοπεύουν να χρηματοδοτήσουν πράσινες επενδύσεις δηλώνουν ως προτιμητέα μορφή χρηματοδότησης το δάνειο (είτε συνδυαζόμενο με κάποια επιδότηση, είτε χωρίς). Λίγο χαμηλότερα είναι τα αντίστοιχα ποσοστά στις επενδύσεις για μεγέθυνση (63%) και καινοτομία (62%), ενώ αρκετά χαμηλότερα είναι στις επενδύσεις εξωστρέφειας (49%), συνεργασιών (46%), με τελευταίες τις ψηφιακές επενδύσεις (36%).

Παρά το γεγονός πως οι πράσινες επενδύσεις επισπεύδονται από τις ΜμΕ, μόλις το 25% του τομέα με ενεργό ενδιαφέρον αναμένεται να είναι έτοιμες εντός του έτους, με ένα επιπλέον 44% να είναι έτοιμο σε 1 με 2 χρόνια. Ο ρυθμός αυτός είναι σημαντικά χαμηλότερος από τους χρόνους υλοποίησης του συνόλου των επενδύσεων (41% εντός 1 έτους), κάτι το οποίο οφείλεται τόσο στην φύση των πράσινων επενδύσεων (που συχνά περιλαμβάνουν ανακαινίσεις, αγορά και εγκατάσταση νέων παγίων όπως φωτοβολταϊκά) όσο και σε σχετιζόμενες αδειοδοτικές διαδικασίες (π.χ. σύνδεση φωτοβολταϊκών με το δίκτυο).

Δεδομένου ότι βρισκόμαστε πλέον στην άνοιξη, ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και οι σύνθετες διαδικασίες των πράσινων επενδύσεων θα πρέπει να επιταχυνθούν προκειμένου οι ΜμΕ να είναι σε μεγαλύτερο βαθμό θωρακισμένες απέναντι στις αβεβαιότητες του επόμενου χειμώνα.

Παράρτημα Ι: Ανάλυση ανά μέγεθος ^[1]

Κινητοποίηση ΜμΕ

[1] Τα μεγέθη των επιχειρήσεων διακρίνονται βάσει του κύκλου εργασιών τους ως εξής (σε εκ. €): Πολύ μικρές (0 – 0,5), Μικρές (0,5-2,5) και Μεσαίες (2,5 – 10).
* Το πρώτο εξάμηνο του 2021 δεν είχε ξεκινήσει ακόμα η κατάρτιση επενδυτικών σχεδίων για το Ταμείο Ανάκαμψης.

Επενδυτικά σχέδια ανά μέγεθος

Στάδιο	Πολύ Μικρές	Μικρές	Μεσαίες	Σύνολο ΜμΕ (δισ. €)
Σχεδιασμός	58%	59%	50%	8,2
Προετοιμασία	32%	19%	27%	3,9
Σχετικά ώριμα	10%	23%	23%	2,8
Σύνολο (δισ. €)	4,6	4,6	5,7	14,9

Ανάμεικτη είναι η πορεία κινητοποίησης των ΜμΕ ανά μέγεθος με τις μεσαίες να αυξάνουν σταθερά το ενδιαφέρον τους, τις μικρές να έχουν διαχρονικά σχετικά σταθερό ενδιαφέρον και τις πολύ μικρές να μειώνουν ελαφρώς το ενδιαφέρον τους επηρεαζόμενες από τη συγκυρία. Αναλυτικότερα:

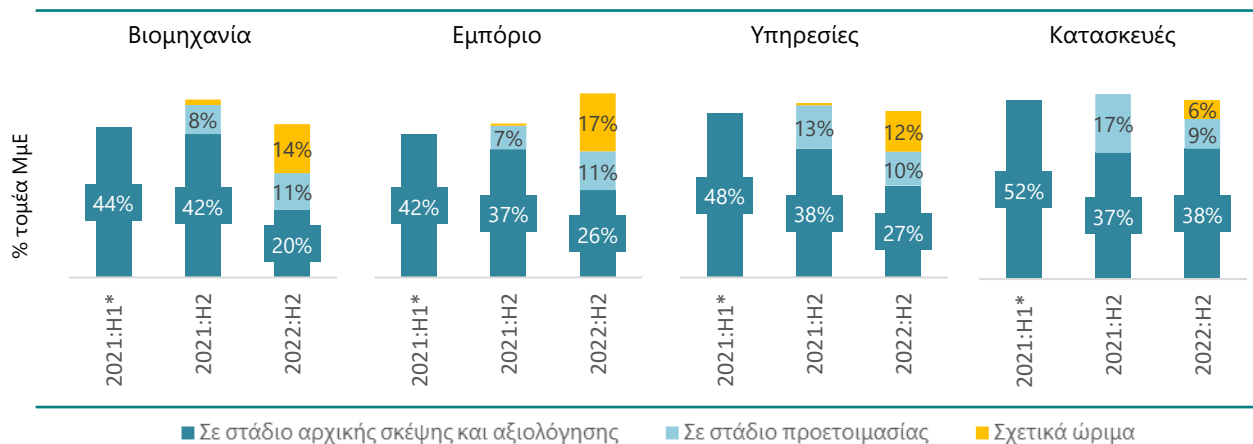
Πολύ μικρές επιχειρήσεις: Στο 43% διαμορφώθηκε το ποσοστό των πολύ μικρών επιχειρήσεων που προσβλέπουν να ενταχθούν στο Ταμείο Ανάκαμψης (από 45% το προηγούμενο έτος). Το εκτιμώμενο ύψος των επενδύσεων των πολύ μικρών επιχειρήσεων ανέρχεται στα €4,6 δις, από τα οποία το 10% (€0,46 δις) αντιστοιχεί σε σχετικά ώριμα επενδυτικά σχέδια.

Μικρές επιχειρήσεις: Σχετικά σταθερό στο 47% παρέμεινε το ποσοστό των μικρών επιχειρήσεων που επιθυμούν να αξιοποιήσουν το Ταμείο Ανάκαμψης. Το εκτιμώμενο ύψος των επενδύσεων τους διαμορφώνεται στα €4,6 δις από τα οποία το 23% (€1,1 δις) αντιστοιχεί σε σχετικά ώριμα επενδυτικά σχέδια.

Μεσαίες επιχειρήσεις: Σταθερά ανοδική είναι η κινητοποίηση των μεσαίων επιχειρήσεων, η οποία διαμορφώθηκε στο 58% του τομέα. Το εκτιμώμενο μέγεθος των επενδυτικών σχεδίων των μεσαίων επιχειρήσεων, διαμορφώθηκε στα €5,7, από τα οποία το 23% (€1,3 δις) αντιστοιχεί σε σχετικά ώριμα επενδυτικά πλάνα.

Παράρτημα II: Ανάλυση ανά Κλάδο

Κινητοποίηση ΜμΕ

* Το πρώτο εξάμηνο του 2021 δεν είχε ξεκινήσει ακόμα η κατάρτιση επενδυτικών σχεδίων για το Ταμείο Ανάκαμψης.

Επενδυτικά σχέδια ανά κλάδο

Στάδιο	Βιομηχανία	Εμπόριο	Υπηρεσίες	Κατασκευές	Σύνολο ΜμΕ (δισ. €)
Σχεδιασμός	44%	48%	55%	71%	8,2
Προετοιμασία	31%	27%	26%	21%	3,9
Σχετικά ώριμα	25%	25%	19%	8%	2,8
Σύνολο (δισ. €)	3,3	4,0	3,6	4,0	14,9

Διαφοροποιήσεις παρουσιάζει και η κινητοποίηση ανά κλάδο, με το εμπόριο να δείχνει αυξημένο ενδιαφέρον για αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και το ενδιαφέρον των υπόλοιπων κλάδων ελαφρώς μειωμένο αλλά με σαφή πρόοδο σε σχέση με ένα χρόνο πριν ως προς την ωριμότητα των επενδυτικών σχεδίων. Αναλυτικότερα:

Βιομηχανία: Στο 45% του τομέα διαμορφώθηκε η κινητοποίηση των βιομηχανικών ΜμΕ το δεύτερο εξάμηνο του 2022, με το 14% των ΜμΕ να έχει σχετικά ώριμα επενδυτικά πλάνα. Όσον αφορά το ύψος των δυνητικών επενδύσεων του κλάδου, υπολογίζονται στα €3,3 δις με το 25% (€0,8 δις) αυτών να αντιστοιχούν σε σχετικά ώριμα πλάνα.

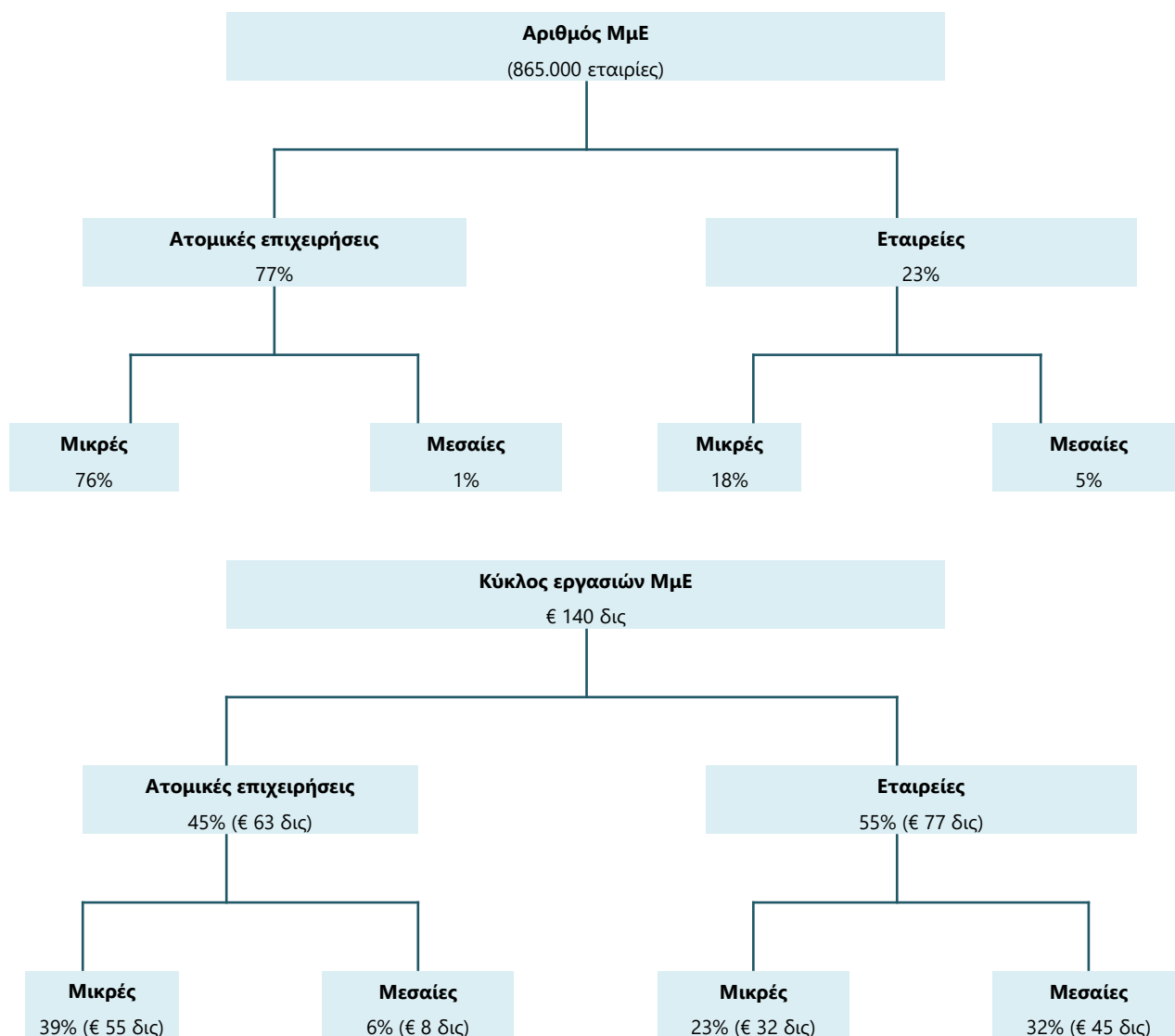
Εμπόριο: Σημαντικά αυξημένη είναι η κινητοποίηση για τις επιχειρήσεις στον κλάδο του εμπορίου, με το αντίστοιχο ποσοστό να διαμορφώνεται στο 54% του τομέα με παράλληλη αύξηση της ετοιμότητας των επενδυτικών πλάνων (17% των ΜμΕ του κλάδου έχουν έτοιμα επενδυτικά πλάνα. Όσον αφορά, το εκτιμώμενο ύψος των δυνητικών επενδύσεων του τομέα, αυτό διαμορφώνεται στα €4 δις από τα οποία το 25% (€1 δις) αντιστοιχεί σε σχετικά ώριμα επενδυτικά πλάνα.

Υπηρεσίες: Οριακή πτώση καταγράφεται στην κινητοποίηση των ΜμΕ στον κλάδο των Υπηρεσιών, η οποία διαμορφώθηκε στο 49% του τομέα. Το ύψος των δυνητικών επενδύσεων του τομέα μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης ανέρχεται στα €4 δις, με το 19% αυτών (€0,8 δις) να αφορούν σχετικά ώριμα επενδυτικά πλάνα.

Κατασκευές: Στο 52% αντιστοιχεί το ποσοστό των κινητοποιημένων κατασκευαστικών ΜμΕ εκ των οποίων το 6% έχει σχετικά ώριμα επενδυτικά σχέδια. Επιπλέον το ύψος των δυνητικών επενδύσεων του κλάδου εκτιμάται στα €4 δις, εκ των οποίων ωστόσο μόλις το 8% (€ 0,3 δις) αφορούν σχετικά ώριμα επενδυτικά πλάνα.

Παράρτημα III: Μεθοδολογία

Χαρτογράφηση του τομέα των ΜμΕ στην Ελλάδα

* Για τους σκοπούς της ανάλυσης ορίζονται: μικρές οι επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών χαμηλότερο του €1 εκατ. και μεσαίες οι επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών μεταξύ €1 εκατ. και €10 εκατ.. * Στην άνω χαρτογράφηση τα χαρακτηριστικά κάθε κατηγορίας προσεγγίστηκαν βάσει κατηγοριοποίησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που διακρίνει τις επιχειρήσεις βάσει αριθμού εργαζομένων (μικρές: έως 10 εργαζόμενοι και μεσαίες: 10-50 εργαζόμενοι).

Πηγή: Ευρωπαϊκή επιτροπή (SBA Factsheet 2019), Eurostat, ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων 2018), Εκτιμήσεις ΕΤΕ

- Οι σχεδόν 870,000 ΜμΕ στην Ελλάδα συνεισφέρουν ετησίως κύκλο εργασιών της τάξης των €140 δις.
- Τα 4/5 των ΜμΕ αντιστοιχούν σε ατομικές επιχειρήσεις, οι οποίες καλύπτουν αντίστοιχο μερίδιο στο σύνολο του εγχώριου εταιρικού τομέα (έναντι μόλις 1/2 του εταιρικού τομέα στην Ευρώπη).
- Αν και σε αριθμό υπερτερούν οι ατομικές επιχειρήσεις, το μεγαλύτερο μερίδιο του κύκλου εργασιών (της τάξης του 60%) παράγεται από εταιρείες διάφορων νομικών μορφών (ΑΕ, ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ κτλ.).

Περιγραφή δείγματος

Κατανομή αριθμού εταιρειών δείγματος ^{[1][2]}

Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	Βιομηχανία	Εμπόριο	Υπηρεσίες	Κατασκευές	Σύνολο ΜμΕ
1: (0 – 0,1]	40	39	42	11	132
2: (0,1 – 0,5]	39	40	39	10	128
3: (0,5 – 1,0]	24	26	22	10	82
4: (1,0 – 2,5]	26	27	27	11	91
5: (2,5 – 5,0]	21	28	28	9	86
6: (5,0 – 10,0]	22	33	21	6	81
Σύνολο ΜμΕ	171	193	179	57	600

[1] Ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των στοιχείων υπάρχει πιθανότητα αποκλίσεων της τάξης του 10%

[2] Αφορά το σταθερό δείγμα για την κατασκευή των διαχρονικών δεικτών

Σύνθεση εταιρικού τομέα ΜμΕ ^[3] (βάσει κύκλου εργασιών)

Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	Βιομηχανία	Εμπόριο	Υπηρεσίες	Κατασκευές	Σύνολο ΜμΕ
1: (0 – 0,1]	7%	7%	7%	2%	22%
2: (0,1 – 0,5]	7%	7%	7%	2%	21%
3: (0,5 – 1,0]	4%	4%	4%	2%	14%
4: (1,0 – 2,5]	4%	5%	5%	2%	13%
5: (2,5 – 5,0]	4%	5%	5%	2%	14%
6: (5,0 – 10,0]	4%	6%	4%	1%	14%
Σύνολο ΜμΕ	29%	32%	30%	10%	100%

[3] Σταθμισμένος μέσος όρος τελευταίας δεκαετίας

Πηγές: Μητρώο επιχειρήσεων Ελ.Στατ. (2007), ICAP database, Eurostat, εκτιμήσεις Εθνικής Τράπεζας

- Η ανάλυση αφορά δείγμα επιχειρήσεων με κύκλο εργασιών έως €10 εκατ., τις οποίες για τους σκοπούς της ανάλυσης ορίζουμε ως μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ).
- Η επιλογή των εταιρειών έγινε μέσω διαστρωματικής δειγματοληψίας (stratified sampling method), κατά τα πρότυπα αντίστοιχων ερευνών που πραγματοποιούνται από διεθνείς οργανισμούς. Ειδικότερα, επιλέχθηκαν συνολικά 600 εταιρείες για το σταθερό δείγμα, με τρόπο τέτοιο ώστε να κατανέμονται ομοιόμορφα βάσει δύο βασικών παραγόντων: την τάξη του κύκλου εργασιών (6 τάξεις μεγέθους) και τον κλάδο δραστηριοποίησης (Βιομηχανία, Εμπόριο, Υπηρεσίες, Κατασκευές).
- Προκειμένου να προκύψουν συμπεράσματα αντιπροσωπευτικά του εταιρικού τομέα ΜμΕ, πραγματοποιήθηκε στάθμιση των απαντήσεων ανάλογα με τη συμμετοχή της κάθε υποκατηγορίας στο συνολικό κύκλο εργασιών του τομέα. Με αυτόν τον τρόπο προέκυψαν συμπεράσματα (i) ανά μέγεθος, (ii) ανά κλάδο και (iii) συνολικά για τον εταιρικό τομέα ΜμΕ. Βάσει της μεθοδολογίας, οι διακρίσεις που γίνονται κατά την ανάλυση που ακολουθεί αναφέρονται κατά κανόνα σε μερίδια βάσει συνεισφοράς στον κύκλο εργασιών και όχι βάσει αριθμού εταιρειών.

Ταυτότητα της δειγματοληπτικής έρευνας

- Εταιρία: KANTAR
- Μεθοδολογία: Ποσοτική έρευνα, με τη μορφή τηλεφωνικών συνεντεύξεων (Computer Aided Telephone Interviewing- C.A.T.I.), με χρήση δομημένου ερωτηματολογίου 20 λεπτών.
- Δείγμα: Συνολικά διεξήχθησαν 600 συνεντεύξεις:
 - ✓ 342 επιχειρήσεις με τζίρο μέχρι 1εκ. ευρώ (ελεύθεροι επαγγελματίες, ατομικές επιχειρήσεις, ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ, ΑΕ)
 - ✓ 258 επιχειρήσεις με τζίρο από 1-10εκ. ευρώ (ΟΕ, ΕΕ, ΑΕ, ΕΠΕ)
- Γεωγραφική κάλυψη:
 - ✓ Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο, Ιωάννινα, Καβάλα, Λάρισα, Πάτρα
- Δειγματοληψία: Πολυσταδιακή, στρωματοποιημένη, μη αναλογική δειγματοληψία ως προς κλάδο, τάξη μεγέθους τζίρου & περιοχή σε κάθε ένα από τα δύο υπο-δείγματα. Quotas ως προς το μέγεθος του τζίρου για το booster δείγμα.
- Στατιστικό σφάλμα: στο σύνολο κάθε υπό-δείματος των 600 επιχειρήσεων το μέγιστο στατιστικό σφάλμα είναι +/- 4,15% σε επίπεδο εμπιστοσύνης 95%.
- Περίοδος διεξαγωγής: 21/10/2022-25/11/2022
- Διεξαγωγή: Η έρευνα διεξήχθη σύμφωνα με τους κώδικες δεοντολογίας της ESOMAR και του ΣΕΔΕΑ και τις προδιαγραφές ποιοτικού ελέγχου που ορίζονται από τον ΠΕΣΣ (Ποιοτικός Έλεγχος Συλλογής Στοιχείων). Για την διεξαγωγή της έρευνας πεδίου εργάστηκαν 39 ερευνητές και 2 επιθεωρητές, με εμπειρία και εξειδίκευση σε έρευνες επιχειρήσεων.

Disclaimer

Η παρούσα έκθεση καταρτίστηκε από τη Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία εποπτεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, και προορίζεται αποκλειστικά ως απλή αναφορά για την ενημέρωση εμπειρων και ειδικευμένων επενδυτών, οι οποίοι αναμένεται και θεωρούνται απολύτως ικανοί να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις χωρίς να βασίζονται στο περιεχόμενο της έκθεσης, δηλαδή μόνον εφόσον πραγματοποιήσουν ίδια ανεξάρτητη έρευνα σε πηγές της επιλογής τους. Η παρούσα έκθεση δεν συνιστά επενδυτική έρευνα ούτε σύσταση για έρευνα, και ως τέτοια δεν καταρτίστηκε βάσει νομικών απαιτήσεων με σκοπό τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της επενδυτικής έρευνας. Οι πληροφορίες που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν συνιστούν παραχή επενδυτικών συμβουλών και σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να θεωρηθούν σαν πρόταση ή προτροπή για αγορές ή πωλήσεις ή προώθηση προσφοράς ή προτροπής για αγορές ή πωλήσεις ή για συμμετοχή σε σύμβαση αναφορικά με κάθε χρεόγραφο, προϊόν, υπηρεσία ή επένδυση. Οι πληροφορίες ή οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν επαρκούν για να στηρίξουν μια επενδυτική απόφαση – και δεν συνιστούν δήλωση ή εγγύηση όσον αφορά τις μελλοντικές επιδόσεις οποιουδήποτε χρηματοπιστωτικού μέσου, πίστωσης, συναλλαγματικής ισοτιμίας ή άλλου μέτρου της αγοράς ή της οικονομίας. Οι επιδόσεις που έχουν σημειωθεί στο παρελθόν δεν αποτελούν αξιόπιστη ένδειξη μελλοντικών επιδόσεων. Δηλώνεται δεόντως ότι τα επενδυτικά προϊόντα ενέχουν επενδυτικούς κινδύνους, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται ο κίνδυνος απώλειας μέρους ή του συνόλου του επενδύομένου κεφαλαίου. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και/ή τα συνδεδεμένα με αυτήν πρόσωπα δεν φέρουν καμία απολύτως ευθύνη για τυχόν συνέπειες (συμπεριλαμβανομένης, ενδεικτικά, της άμεσης, έμμεσης ή επακόλουθης ζημίας, της απώλειας κέρδους, και άλλων απωλειών) που προκύπτουν από τυχόν εξάρτηση ή χρήση της παρούσας έκθεσης, και δεν αναλαμβάνουν καμία νομική υποχρέωση έναντι επενδυτή που θα λάβει άμεσα ή έμμεσα την παρούσα έκθεση. Η τελική επενδυτική απόφαση πρέπει να λαμβάνεται από τον επενδυτή, και την ευθύνη για την επένδυση πρέπει να αναλάβει ο επενδυτής.

Όποια στοιχεία έχουν χρησιμοποιηθεί στην παρούσα έκθεση, έχουν ληφθεί από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες, αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από ανεξάρτητο φορέα. Λόγω της πιθανότητας λάθους εκ μέρους αυτών των πηγών, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος δεν εγγυάται για την ακρίβεια, τον επίκαιρο χαρακτήρα ή τη χρησιμότητα οποιασδήποτε πληροφορίας. Οι πληροφορίες και οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση υπόκεινται σε μεταβολές χωρίς προειδοποίηση, και δεν υφίσταται υποχρέωση επικαιροποίησης των πληροφοριών και των απόψεων που περιέχονται στην παρούσα έκθεση. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, οι συνδεδεμένες με αυτήν εταιρείες, οι εκπρόσωποί της, τα στελέχη της και/ή το προσωπικό της ή άλλα πρόσωπα που σχετίζονται με αυτήν, δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη ή υποχρέωση σε σχέση με την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα έκθεση, ή για οποιαδήποτε ζημία, εν γένει, που απορρέει από τυχόν χρήση της παρούσας έκθεσης, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών αποφάσεων που βασίστηκαν στην παρούσα έκθεση. Η παρούσα έκθεση δεν υποτίθεται ότι περιέχει όλες τις πληροφορίες που μπορεί να χρειάζεται ένας υποψήφιος επενδυτής. Οι αποδέκτες της παρούσας έκθεσης θα πρέπει να αξιολογούν σε ανεξάρτητη βάση τις ειδικές πληροφορίες και απόψεις που περιέχονται σε αυτήν, και να ζητούν τις συμβουλές των επαγγελματιών και οικονομικών συμβούλων της επιλογής τους σε σχέση με οποιοδήποτε επενδυτικό, οικονομικό, νομικό, επιχειρηματικό, φορολογικό, λογιστικό ή κανονιστικό ζήτημα, πριν προβούν σε οποιαδήποτε επένδυση ή πριν πραγματοποιήσουν οποιαδήποτε συναλλαγή σχετικά με πληροφορίες και απόψεις που πραγματεύεται η παρούσα έκθεση.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. συνέταξε και δημοσίευσε την παρούσα έκθεση απολύτως ανεξάρτητα από οποιαδήποτε συνδεδεμένη με αυτήν εταιρεία και, ως εκ τούτου, όλες οι δεσμεύσεις, απόψεις, προβλέψεις, αξιολογήσεις ή ενδεικτικές τιμές που διατυπώνονται στις εν λόγω εκθέσεις μπορεί να διαφέρουν ουσιαστικά από τυχόν παρόμοιες εκθέσεις οι οποίες εκδίδονται από συνδεδεμένες εταιρείες, και μπορεί να βασίζονται σε διαφορετικές πηγές και μεθοδολογίες. Η παρούσα έκθεση δεν απευθύνεται σε, ούτε προορίζεται για, διανομή προς χρήση από πρόσωπα ή οντότητες που είναι πολίτες ή κάτοικοι ή έχουν έδρα σε οποιαδήποτε τοποθεσία, κράτος, χώρα ή άλλη δικαιοδοσία στην οποία η εν λόγω διανομή, δημοσίευση, διάθεση ή χρήση αντίκειται προς τους σχετικούς νόμους, κανονισμούς ή κανόνες. Η παρούσα έκθεση προστατεύεται από τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας και δεν επιτρέπεται η τροποποίηση, αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση ή μεταβίβασή της, είτε άμεση είτε έμμεση, σε οποιοδήποτε τρίτο μέρος, εν όλω ή εν μέρει, χωρίς προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος. Όλες οι απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση εκφράζουν με ακρίβεια τις προσωπικές απόψεις του συντάκτη αποκλειστικά, όσον αφορά καθένα και όλα τα θέματα που καλύπτονται. Περαιτέρω, βεβαιώνεται ότι κανένα μέρος της αποζημίωσης του συντάκτη της έκθεσης δεν είχε, ούτε έχει, ούτε θα έχει άμεση ή έμμεση σχέση με τις συγκεκριμένες θέσεις ή τις απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση.

Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

Έρευνα Συγκυρίας

Β' Εξάμηνο 2022

Τζέση Βουμβάκη

Deputy Chief Economist

(+30) 210 334 1549

e-mail: fvoumv@nbg.gr

Αθανασία Κουτούζου

Head of Entrepreneurship & Business Analysis

(+30) 210 334 1528

e-mail: koutouzou.ath@nbg.gr

Ιωάννης Κρόμπας

Economist

(+30) 210 334 1207

e-mail: krompas.ioannis@nbg.gr